

Illustreret Tidende.

Nr. 290.]

Udkommer hver Søndag.

— København den 16. April 1865. —

2 Rdlr. Kvartalet.

[6te Bind.

Indhold.

Richard Cobden. — Fra en dansk Søofficers Reise. (Fortsat.) — En Fæstning paa Newaen. — Flugtsangen paa Jærerne, af P. C. Müller. — En Raarde og en Pissol i den kronologiske Samling paa Rosenborg, af C. N. — Ugens Politik. — Vattys Kald. (Efter „All the year round“, oversat af S. Motte.) — Meddelelser af blandt Jærbold.

Richard Cobden.

Englands og Frankrigs lovgivende Forsamlinger have i disse Dage gjenlydt af Postaler over en Mand, hvis Fortjenester anerkendes af Alle. Lord Palmerston og Disraeli vare enige om, at England havde tabt en Mand, hvis Navn til evige Tider vilde hævde sin Plads i Fædrelandets Historie, og i samme Stund erklærede den franske Regjering i Samklang med Oppositionen, at ingen Politiker, siden For' Tid, har været Frankrig hengivnere og bidraget mere til at befæste Alliancen mellem de to Bestmagter, der er saa velsignelsesrig og saa nødvendig for Civilisationens Fremstrid. De Franstes Keiser har stadfæstet denne Udtalelse ved at befale, at denne Mand's Buste skal opstilles i Museet i Versailles, en Ære, der ikke er viist nogen Udlandning med Undtagelse af Alexander Humboldt. Og Manden indtog dog ikke nogen Plads i Hysterernes Række; han levede heller ikke sit Fædrelands Politik som en af Kronens Raadgivere, men stjødte hans Udgangspunkt var paa et af Samfundets la-veste Trin i et Rige, hvor den aristokratiske Indflydelse mere end i noget andet Land gjør sig gjældende, og stjødte hans Livs største Bedrift netop blev udført i en Kamp mod dette Aristokraties Interesser, fremmede han dog paa Grund af sin utrættelige Energi en Reform, hvis heldbringende Følger allerede nu søles, medens det indføres af Alle, der have skienket Sagen Opmærksomhed, at Menesteflægten i dette Dieblit kun nyder Reformens første Frugter, medens den i sin videre Udvikling — ved Frihandelsystemets fuldstændige Gjenneførelse — vil gribe dybt og heldbringende ind i hele Samfundet mellem de forskellige Lande. Den Mand, der har været den egentlige Bærer af denne Reform, er Richard Cobden, hvis Billede idag pryder „Illustreret Tidende“, medens vi tillige antage, at det vil interessere Læserne at erfare Noget om en Personlighed, der mere end nogen anden har indvirket paa Nutidens hele commercielle og industrielle Opvoing.

Richard Cobden var født i Aaret 1800 i Midhurst, en By, der ligger i Sussexshire. Hans Fader hørte til de mindre Landeieendomsbesiddere, hvis Antal i vor Tid stedse aftager i England, hvor Tilbøieligheden hos de store Fordegsodseiere til at udvide sig paa den egentlige Bondestands Beføstning bliver stærkere og stærkere, og ikke, saaledes som hos os, møder nogen Hindring i de bestaaende Love. Cobdens Fader blev

et Offer for denne Sammenlægningslyst; han blev fristet til at sælge sin lille Gaard, uheldige Omstændigheder berøvede ham senere den derfor erholdte Kjøbesum, og han døde i Fattigdom fra sine ni uforsørgede Børn. Man paastaar, at Richard Cobden i sin tidligste Ungdom maatte søge sit Underhold ved at vogte Faar for Gieren af Goodwoodslottet, Hertugen af Richmond, en af Protectionisternes fornemste Ledere. Den Mand, der nogle Aar senere skulde bibringe Jorddrotternes politiske Indflydelse det søseligste Slag, og skabe en Mobbvægt dertil i Handelsaristokratiet, maatte saaledes i sin Barndom spise deres Brød og vorede op uden at kunne læse, skrive eller regne. Denne Omstændighed er tilstrækkelig til at godtgjøre, at han alene havde sine egne Bestræbelser, sin urøftelige Villie og sit tyse Hoved at takke for de Kundskaber, som han senere erhvervede og som gjorde ham til en af Parlamentets mest anseete Talere. En Slægtning, der havde samlet en ikke ubetydelig Formue i London som Katuntrykker, blev gjort opmærksom paa hans gode Anlæg og aniaatte ham i sin Fabrik. Men da hans Bestyrter efter nogle

Aars Forsøb fallerede, maatte Cobden søge nye Existensmidler. Paa den Tid fandtes de fleste Katuntrykkerier concentrerede i London, medens Bomuldsstøvet, der er en af den engelske Handels fornemste Udførselsartikler, dog fornemmelig tilvirktes i Manchester. Richard Cobden fik den Idee, at begive sig til denne Stad for her at anlægge et Katuntrykkeri. Hans Driftighed, hans Klogskab og hans Sagkundskab forslaffede ham nogle Capitalisters Tillid, saa at de forsynede ham med de fornødne Midler til at realisere Planen. I nogle af hans Biographier, f. Ex. i „Men of the Time“, paastaes det, at han begyndte sin Løbebane i Manchester som Handelsreisende for et Bomulds-spinderi, men viist er det, at inden saa Aar havde han selv anlagt et Katuntrykkeri, hvis Værer paa Grund af Tegningernes Skjønhed og Færdernes Glands kunde concurrere med de fornemste Fabrikker i London, og da Arbeidslønnen var billigere end i Hovedstaden, tog hans Fabrik et saadant Opsving, at den i Aaret 1835, da han tænkte paa at betrede den politiske Løbebane, var en af de anseeligste i hele England.

I Aaret 1834 besøgte Cobden Ægypten, Grækenland og Tyrkiet; i 1835 gjennemreiste han Nordamerika, i 1837 Frankrig, Belgien og Schweiz, og i 1838 Tyskland og Rusland. Paa den Tid udgav han to politiske Skrifter: „England, Amerika og Irland“, og „Rusland“. I disse Skrifter udviklede Cobden de Principer, som han med saamegen Dygtighed og Udholdenbed har forsøgtet baade i Parlamentet og i de talrige Folkeforsamlinger, hvis Helt han har været. Han baaned Diplomatiens — siger „Dictionnaire universel des Contemporains“, der tilligemed „Nouvelle Biographie Générale“ og det alt nævnte engelske Værk har været vor Hovedkilde — han bekymrede sig kun lidt om den politiske Ligevægt i Europa og forlangte alene Fred, for at England ved Hjælp af sin Handel og sin Industri skulde gjøre sin Indflydelse i hele Verden gjældende. I sit Skrift om Rusland bekæmpede Cobden dette Riges uforsønlige Hjende, David Urquhart, og forsøgte ogsaa Ikke-Interventionsprincipet. Disse to Skrifter vakte en vis Opsigt i den politiske Verden, og de gjorde stormende Lykke blandt de Handelende og Industribevende. Cobden fik snart Leilighed til at udvikle disse Ansuelser for en talrig Forsamling, da han holdt en Tale for at indvie „Athenæum“ i Manchester, en til Arbejderbefolkningens Oplysning og Forædling stiftet Forening, som Cobden havde bidraget væsentligt til at kalde tillive og som har tjent til Monster for de mange lignende Stiftelser, hvormed de fleste Fabrikstæder i England have smykket sig. Han holdt denne Indvielsesstale i December 1835, men kunde ved sin første offentlige Optræden ikke blive Herre over en Sindsbævegelse, som skabede Virkningen af hans Foredrag og som han, trods de mangeaarige parlamentariske Kampe, aldrig fuldstændigt har kunnet frigjøre sig for. Manchester vilde belønne den udmærkede

Richard Cobden.